

Janeza sprehajale so raznovrstne čutila. Zastonj pre-mišljeval je priboljšek, ki je čakal Zalke in vse njene družine; prežalostni prigodek ločiti se od hčerke svoje premagal je dobroto, in spremenila se je v bojerno nesrečo; al dana bila je beseda, in besede umanjkal nikdar ni. Z vdrtimi očmi in z bledima licema tlačansko do-vršil je bil svoj dnevni obrok, spanje ga je popolnoma zapustilo in vedil ni pomagati si. Ko je vse počivalo, moč mu bilo ni v hiši ostati, šel je, da bi si pod milim Bogom srce ohladil in zljajšal, ker počiti je skoraj hotlo mu ubogo srce od velike žalosti. Stopil je v barko in brez namena izročil se je valovom jezerskim.

Podoba cele okolice enaka bila je sladkim sanjam. Lahna temoča razprostirala se je še po planjavi, ko spomin solncu, kateremu bilo je težko zapustiti tolikanjo lepoto. Razdonelo se je petje škerjančevo, in tudi slav-ček prepéval več ni svojih hrepenljivih viž. Hladno šumela je večerna sapica skoz vršičke šviglastih dreves, in polno klasje je polahkoma zibalo se. Zmiraj tem-nejši bil je tanki zrak in zmiraj svitlejše migljale so zlate očesa milijard zvezd, luna je ravno srebrnila snež-nikom vrhé in bliščala se je v valovih jezera, iz katerega slišalo se je skrivnostno čebljanje, morda bilo je zape-ljivo petje povodnih dev. Mir sopel je čisti zrak, mir so migljale zvezdice, mir so šumljale drevesa, mir so leske-tali valovi, mir je gospodoval povsod, le v srcu trepečega očeta rohnol je hud boj. Nenadoma zagleda ribič pri-jazno cerkvico in vlekel ga je va-njo z nepremagljivo silo, hotel je poklicati na pomoč nebeško porodnico. Stopivši pred oltar poslal je kleče gorečo molitev v nebesa, tožil je preusmiljeni ljubezni svojo težavo in ponižno prosil jo je osvečave v noči svoje žalosti. Po molitvi šel je pozvanjat zvonček voščilni in ko zadonel je mili njegov glas skoz tihoto, bilo je, kakor da bi si bil nazvonil počitek v srce. Luč se stori v britki duši, temota zgine in sladka misel ga nahaja k gospej brez hčerke iti in obljubo nazaj sprostiti si. Poln zau-panja veslja domú, svitla nada spremlja ga!

Zjutraj ob zori hitel je v prebivališče k žlahni gospej; kočija, ki bi imela odpeljati ljubčico, stala je že vprežena pred vežnimi vratami. O kako ga je stresel ta pogled! — Pouril je stopinje in kmalo stal je ko ponižen prosivec v izbi. „In Zalka, — kje je?“ vprašala je zavzeta gospá. „Ne zamerite, da si upal sém sam k vam priti; vi pa, ki ste blagi in mili, uslišali bodete prošnjo mojo, o, odvežite me obljubivne moje besede, — ne morem ločiti se od otroka. Ako bi ve-dili, kaj sem trpel te dni, ako bi čutili grozovitno borbo srca s pametjo, gotovo usmilili bi se me. Premislil sem vse; — skeleča in huda rana vsekana bi bila mojemu srcu, ko bi Bogu dopadlo otroka k sebi vzeti; al rekel bi vendar: zgodi se njegova sveta volja! in udal bi se ji brez vse tožbe. Al da sam, prostovoljno ločil bi srca, ktera veže naravna močna ljubezen, to, to presega člo-veške moči. Kaj bi pomagalo, da bi Zalka bila pre-skrbljena in srečna, sestrice njene pa sirote, ker vem, da preživel ne bi prostovoljne te ločitve. Rajši osta-nemo v revščini; delal in skrbel bodem noč in dan za otročičke in z Božjo pomočjo pomanjkanja trpeli ne bodo. Zatorej žlahna gospá, usmiliti se me in oprostite me dane obljube!“

Gospá stisnila je z gladko svojo ročico žuljavo ri-bičevo roko, rekoč: „Nikdar mi ni bilo na misli, da bi tebi kalila življenje; čislam in spoštujem te zavolj blazih tvojih čutil, in velike tvoje ljubezni očetovske; odreči hočem dragi svoji želji; imej Zalko, in Bog bodi s teboj in varuj tvoje sreče.“ — Janez odgovar-jati mogel ni; veselje in hvaležnost ste mu zadušili glas, al oči njegove izrekale so gorečo hvalo, in hva-livni vzdihljeji kipeli so iz dna njegovega srca do Bo-

gorodnice, ktera mu je utrdila v jezerski cerkvici oče-tovsko ljubezen in vdihnila srečno misel.

* *

Ali se gospá na promorji jadranskem pač še kdaj spomni ribičeve bajte in prelepe Zalčice?!

Dopisi.

Beligrad v Srbii 30. junija. Že dve leti se nam huda godí. Lani nam je grozna suša vse sežgala, tako, da vsled tega je mili srbski narod letošnjo hudo in grozno dolgo zimo po več krajih, posebno v rodovitnem Ba-natu, prebil v velikem pomanjkanji. Naslednice teh nadlog bile so celo zimo hude bolezni, posebno spolja-čina (škorbut) in boginje (koze); obe bolezni ste tudi po Belem gradu in Topčideru hudo razsajale; ta mesec pa je Bog knježevino srbsko zopet strašno udaril. Lilo je z neba kakor iz škafa na deželo našo od 18. do 23. dne t. m. neprenehoma. Morava, Kolubar, Drina in druge neizbrojne vode, katerih je lepa knježevina polna, so tako strašno narastle, da so velike in male vrlo ro-dovite ravnine in doline, katerih je Srbija polna, z vodo v nekoliko urah zalile. Celó bogastvo nepopisljivo ro-dovitnih ravnin: žito, grozdje, seno, blago (živina), v kratko: vse, kar so imeli ljudje in kar so letos pridelali, vse, vse je splavalo po vodi!! Živina, posebno po lepi moravski ravnini, je vsa potop-ljena; zadela je ta nesreča po tej sila veliki in rodo-vitni ravnini tudi največ ljudi. Mostovi, jezovi, malni, hiše, vasi in ceste ob rekah so po vsi knježevini sko-raj sploh podrti. Telegraf je povsod raztrgan in pošte dohajajo po stranskih potih na konjih v Beligrad. Vodé so marsikod tako strašno narastle, da se od nekterih vasi še hišne strehe vidile niso. Al z nesrečo se rada pajdaži nesreča. In največa nesreča je ta, da so vode ponoči narastle, polja, vasi in mesta zalile. Od svo-jega imetja niso ljudje ničesa rešili; vse je potopljeno! Ljudje, iz spanja se prebudi, so na drevje in strehe plezali in ondi rešenja čakali ali pa grozne smerti. Mo-rava je, kakor je znano, velika reka in teče po naj-bogatejši in največi ravnini srbske knježevine; al ta bogata ravnina se je v malo urah spremenila v milje široko in nepregledljivo dolgo morje, iz katerega so se hišne strehe potopljenih mest in vasi v podobi malih otokov kazale. Ti mali otoki pa so sedaj odmevali vriska in joka na pomoč kličejočih prebivavcev. Ka-kor od Morave, tako tudi od drugih rek in potokov strahoviti glasovi v Beligrad dohajajo. Povsod se je nesrečnim ljudem z največo srčnosti in ljubeznijo v pomoč hitelo s čolni, v ktere so ljudi pobirali z drevja in streh in jih odpeljavali na varne kraje. Velika hvala gré posebno skrbnim pontonirjem, ki v mestu Čuprii stanujejo; oni so se po velikem novem moravskem morji od vasi do vasi vozili in nesrečne ljudi pobirali z drevja in streh v svoje čolne. Škoda je neprecen-ljiva, kar se je zgodilo po vaseh, trgih, mestih in rodovitnem polji. Med mesti so največ trpele: Ča-čak, Jagodin, Čuprija, Kragujevac, Rudnik, Šabac, Požarevac. Po teh mestih, ki so vse v vodi stale, je mnogo hiš podrtih; štacunarsko in drugo blago je šlo po vodi. Še mali topčiderski potok, ki je revež lani čisto suh bil, se je 19. junija tako razsrdil, da je se-ženj visoko nad svojimi mostovi drl, vso rodovito do-lino zalil, žito, senó v Savo odnesel ali z blatom po-kril in v gnoj spremenil. Nadjali smo se letos vrlo bogate letine; al v malo urah je vsegamgočni Bog nado našo prekrižal. Zopet bo tedaj ljudem tukaj trda za živež, ker cena vsega kar je na prodaj, je po teh straš-nih dogodbah grozno poskočila v Belem gradu. — Bog

daj, da iz premile mi domovine kakor dozda tako tudi v prihodnje slišim le vesele glasove po „Novicah“ v mojo novo očetnjava. Z Bogom! *)

Dr. Ivan Podliščekov.

Iz Gradca 29. rožnika. — Letina se tukaj precej dobra kaže. Poljski pridelki letos obilno žetev obetajo, posebno strni se je obilno nadjati. Sadja jabelk in hrušek bode veliko, košičnega sadja pa malo, češinj pa celó nič. Sviloprejke so lepe in zdrave in obilen dobiček obetajo. Sviloreje se je tukaj že marsikdo poprijel. Da bi se je tudi slovenski kmetje prav močno lotili!

Matija Bizjak, svilorejski učenec.

Iz Celja. * — Unidan smo dobili „matičine pravila“ iz Ljubljane, in smo jih družnikom čitavničnim koj razposlali. Prva, ki je pristopila, je čitavnica naša sama, in oglasilo se je že tudi blizo dvajset Slovencev, naših čitavničnih članov. Nadjamo se, da bodo tudi še drugi savinski Slovenci k temu blagemu društvu prav obilno pristopili. — Tukajšni učitelj glavnih šol, naš pevovodja v čitavnici, gosp. Gr. Tribnik, je zložil nekoliko slovenskih pesem za čveterospeve, nekoliko pa za samospeve. Tiskajo se že pri Mehitaristih v Beču in pridejo še ta mesec v ličnem zvezku v osmerki na svitlo. Za prvim zvezkom, ki bo 50 kraje. veljal, misli izdati še več drugih. — Prišla bo tudi konec t. m. Tribnikova „Slovenska maša“, tiskana ravno tam, na svitlo. Slišali smo jo lani pri slovesnosti tisočletnice ss. bratov Cirila in Metoda peti. Smé se res g. Miklosičevi kot mlajša sestra pogumno na stran postaviti. Naj bi Slovenci radi segli po obedveh delih!

Iz Celja. (Oznanilo iz čitavnice. Prihodnjo nedeljo, 10. julija, zvečer ob 8. uri bo napravila čitavnica naša „besedo“, h ktere se vsi č. udje uljudno vabijo.

Odbor čitavnični.

Iz Haloz 30. rožnika. — V omikanem svetu velja postava, da vsak pravni posestnik sme obdelovati svoje zemljišče, kakor se mu dobro in koristno zdi, da mu potrebni živež daja in primerne obresti donaša; v tem nima nikdor pravice njega motiti ali ovirati, pa poljedelec mora tudi sam voljen in skrben biti. Nam Slovincem je tudi previdnost odmerila zemljišče, to je, slovensko zemljo, da na nji kakor pravni posestniki marljivo delamo, naj marljivost donaša koristi dušnih obresti in dovolj živeža, s katerim naj se krepí duh napredovavnega Slovenca; v tem postopku nima nikdo pod milim nebom pravice nas ovirati, čeravno se je to dosle v obilni meri godilo, in še danes ni temu krivičnemu, nekrščanskemu delu sevsema konca. Kmeta brani v posestvu postava, mi pa smo pod mogočnim varstvom cesarskega zagotovila, ki vsem zvestim podložnikom narodno ravnopravnost priznaja. Slovincem je treba svoje jako zapuščeno, na več krajih pusto ter s kvarnim in dušljivim preraščeno polje in krčevje čistiti, kopati, orati, naj setev pospešno raste ter stoterni plod blage omike rodi. Delale za to so med drugim čitavnice, ktere iskreni rodoljubi vzbujajo in na delo kličejo. Tudi v starinskem Ptujju je čitavnica po skoro celoletnem porajanju konečno od visokega c. k. nameštstva potrjena, in 23. rožnika ravno o kresu ustanovljena, ter pred veliko skupščino njeni začetek slovesno naznanjen. Prilične in lično ozaljšane sobe smo v gosp. Hermanovem hramu najeli, ki so čitavničarjem prav po godu. Neka dobra sreča je ta narodni zavod pod brambo in streho njenega po pravici osnovatelja spravila, češ, da bo ondi za njo najboljše zavetje. Čitavničarjev štejemo okoli 160, katerih se je primerno število sešlo, vsebujno razumništva v veliko skupščino poslušat zgo-

dovine čitavničine od lanskega malega srpna dozda, ter novega odbora volit, kateri je povoljno izbran, da težavno delo v sedanjih okoliščinah na svoje rame naloži. Kakor vselej, so tudi tu pokazali naši vrli narodni duhovniki, za kar njihovo pošteno srce bije. Slava jim! Ostanite nadalje postajani in trdne značajnosti, dobro vedé, da se zlato v ognji poskuša; vemo tudi, da neka pogubna sapa hlidi, pa ta zamore samo kakega hrebavca ali hiravca preplašiti, nikdar značajnega in hrabrega junaka. Ne zabimo pesnikovih besed: „Mi stojimo stalno, čvrsto kano klisurine.“ Društveni obed smo imeli v lepo vrejenem vrtu g. Krista, kjer smo se o naših narodnih zadevah mirno in prijateljski pogovarjali. Gosp. ravnatelj je nazdravil čitavnici na srečen začetek in dober uspeh, gosp. dr. V., novi odbornik, je v šaljivno-pikavnem govoru porod čitavnični naslikal, med drugim rekši, da je odbor pri tem mučnem poslu moral celó klešče nastavljeni itd.; g. tajnik H. je v klenem kakor vselej govoru omenil, da je naša pravična reč zmage gotova; gosp. R. je nazdravil hrabremu borivcu za naš narod gospodu Herman-u, opazivši na koncu govora, da naša hvaležnost z zlatim pisecom zapiše veliki in neopešani trud njegov v zgodovinske listove in tako potomkom ohrani ime, ki bo se svetilo, dokler bode naroda slovenskega itd. Gospodje pevci iz Slovenje Bistrice so počastili našo prazničnost z ugodnim in lepim petjem; hvala in slava jim! — Tako je tedaj vendar ustanovljena slovenska čitavnica ptujška na postavnem stalju, in bode menda 29. velikega srpna začetek položila besedi z vso mogočo sijajnostjo in slovesnostjo. Na Ptujju imamo okoli 70 društvnikov, tudi precej takih, kateri niso po rodu Slovenci, pa vendar priznavajo silno potrebo takega omikališča. Al med sinovi slovenske matere še zmirom imamo protinožcev, takih ljudi, kateri se z vročim potom in krvavimi žulji slovenskega kmetovavca hranijo, pa ne nehajo klepetati premišljeno in lažno zoper ta blagonosni zavod in narodni razvoj. Peter zatajivši svojega učenika je na tega pogled izšel in se bridko razjokal previdevši grdobno črne pregrehe, Juda izdajavec se je celó na vrbo povzdignil sodé izdajstvo za pregrozno in pregnjusno marogo; slovenskih mater nezvesti sinovje pa se še sém ter tje hvastajo z nevernostjo in odpadništvom. Kolika skvarjenost, češ, da ne umejo brati in pisati gladko slovenski. Čitavnica je ravno torišče, kjer se temu nedostatku v okom pride. Pojmovi o naših razmerah se menda v kratkem razjasnijo, ako je ljudem mar za čistilo umnih nazorov.

Haložan.

Iz Trbolj na Štaj. 1. julija. — Pravijo, da je danes zjutraj ob poli treh pri nas potres bil. Danes ob 2. popoldan pa je bil strašen vihar; toča je šla in megla se pretrgala, da je voda vse brvi, slabeje mostove in jezove pobrala, na marsikteri njivi je požeti ječmen odnesla, nektore njive pa z blatom, z lesom in brišavo nasipala. Škoda je velika.

Iz Kranja 30. jun. — Mala mesta imajo navadno manj veselja kot velika, ali vsaj na izbiranje jih nimajo. Pa resnično, bilo bi jih še veliko manj, in življenje bi bilo čudno dolgočasno, ako bi ne bilo društev, ki skrbé zato, da posebno v taci krajih, ki so oddaljeni od središč političnega, literarnega in socialnega življenja, vendar ne usahne popolnoma duševna hrana, in se ne zapró vrata primernemu veselju. Pripomočki so pač pri raznih društvih različni, čeravno je njih namen precej enak. Na eni strani so namreč ljudje, ki se drže za zeló oslabele, ker si ne upajo izhajati z domačimi močmi; hodijo toraj na ptuje, v Nemčijo itd., in si od ondot izprosujejo posebnih rekvizitov za svoje zabave. Zraven se jim pa še večidel ta nesreča pripetí, da pozabijo na glavni namen društva, in da povzdig-

*) Da ste zopet zdravi in sicer srečni, mila nam je novica.

nejo ravno uvažanje in donajanje one ptuje šare za glavni namen. To pa je hudó, kjer se misli tako zmedejo. Bile so pa vendarle poprej pri nas le take društva v navadi, ki so se držale bolj ali manj tega načela. Ali povzdignila so se, hvala Bogú, druga društva, ki nahajajo za duševno razveseljevanje v domačii, v svojem lastnem narodu in njegovem jeziku dovolj moči, in ne zahajajo drugam v bogajme prosit. To so čitavnice. Njim je dolžan čast in hvalo vsak domoljub, ker nas ne zavračajo na ptujo pomoč, temuč nas uče ceniti svojo lastno moč. Moč naroda pa, ki se je zavedel, je velika.

Včerajšnji dan je bil eden izmed tistih, ki se jih človek še čez dolgo časa z veseljem spominja; naša čitavnica nam je pripravila to veselico, in „Južni Sokol“ došedši iz Ljubljane, jo je poveličeval. V zahvalo čitavničnemu odboru in v slavo vrlega društva „Južnega Sokola“ popisujem to slovesnost.

Kranjci se spominjajo še dobro lanske svečanosti mesca avgusta, ko se je slovesno odprla čitavnica kranjska, in vedó, koliko je doprinesla k sijajnosti tega dneva pričujočnost čitavnice ljubljanske. Z veseljem so tudi čuli o svojem času, da je vlada dovolila ustanovitve gimnastičnega društva „Južnega Sokola.“ In ko se je društvo vredilo in se začulo mnogo v njegovo hvalo, jih je obšla želja, pogostiti v svojem mestu to prvo narodno gimnastično društvo. Sokolovci so povabili prijazno sprejeli, in obljubili, tudi djajno se udeležiti zabave, ki jo je čitavnica odmenila za 29. julija.

Zjutraj ob 9. uri so šli odborniki naše čitavnice s pevsko zastavo na Labore „Sokolu“ naproti. Spremljevalo jih je veliko ljudstva. Po srčnem pozdravu se odpeljejo odborniki z izvoljenim mestnim županom ljubljanskim, načelnikom Sokolovcev, g. dr. Etb. Costatom in drugo gospôdo ljubljansko v mesto, Sokolovci pa odidejo peš v izvrstnem redu. Bilo je veselje gledati lepo četo. Najpopred zraven kranjske zastave prelepa zastava Sokolovcev s trakom, ki na dalje kaže pomenljive besede: „Ljubljanske Slovenke Južnemu Sokolu.“ In zatem okoli 80 Sokolovcev v mični in kaj pripravnih obleki. Hlače in jopič iz ruskega platna, rdeče srajce, okrogli sivi klobuki s sokolovimi peresi in v tej obleki zale podobe, — to mora biti prijetno očesu. Rdeče srajce pa so bile prav posebno vidne zavoljo tega, ker so jopiče nosili obešene čez levo ramo. Tako so šli najpopred do stare pošte; njihovi godci pa so jim godli prijetni sokolski marš. — Ob 11. uri je bila v farni cerkvi sv. maša, kjer so prav izvrstno peli Sokolovci. Cerkev pri tej maši, ob 11. uri, ki jo sicer tudi „gospôsko“ imenujejo, ni bila že dolgo tako napolnjena, kakor včeraj. Po sv. maši so spravili zastavi v čitavnico, ter se razšli po mestu, dokler jih ni zopet združil čas kosila na stari pošti.

Pri kosilu je bilo društvo Sokolovcev in kranjskih mestjanov prav dobre volje. Zdravica je sledila zdravici, in kranjski godci so z godbo izpolnovali prestanke. Da se mi dopis ne raztegne preveč, bom le na kratko omenil govore. Napil je gosp. dr. Etb. Costa zdravico najpopred kranjskemu mestu, in potem predsedniku kranjske čitavnice g. Pircu. Gosp. Pirc pa je pozdravil „Južnega Sokola“ ter se mu zahvalil za prijaznost, ki jo je skazal s svojim prihodom kranjski čitavnici. Napil je dalje g. Šavnik vrlemu sinu kranjskega mesta gosp. dr. Jan. Bleiweis. Dr. Bleiweis se je zahvalil z daljšim govorom, iz katerega stavim tu sem nekoliko besed. Ko je namreč omenil „Južnega Sokola“ in ljubljanske čitavnice, je djal: „Zdi se mi sokol ljubljanski kakor mož, in čitavnica kakor žena njegova. Krepak mož in brihtna žena, to je srečna poroka; zato je želeti, da se kmali sklene več takih možitev, da

tudi slavna čitavnica kranjska in vsaka čitavnica slovenska dobi krepkega moža sokola.“ Napil pa je proti koncu svojega govora slogi, — v dokaz njene potrebe pa je pripovedal mično priliko. „Hudo je udarjal v starodavnih časih sovražnik na neko okolico, pa krepko so se mu ustavljali prebivavci njeni in malo je mogel opraviti. Pade pa seme razprtije med vojskovodje braniteljev in požene žalosten kal. Razdeli se vojskovodstvo in pravega glavarja ni bilo več. Pa to še ni bilo najhuje. Mesto da stopi tabor s taborom v prijateljsko zvezo, počne en tabor braniteljev črniti drugi tabor, podtikati mu nečiste namene in podkopavati njegov upljiv. Iz tovarša mu postane sovražnik. Pravi sovražnik pa med tem ni rok križem držal, ponovil je svoje napade, in to z večo silo ko popred. Junaško sta se sicer branila oba tabora vsak na svojem mestu; ali razdeljena drug od drugega, brez prijateljskega dogovora, brez edinosti v vodstvu sta bila pobita oba. Nesloga jim je skopala grob!“ — Čutili smo živo veliki pomen teh besed, ki naj v spomin bodo vsakemu, kdor nastopa polzko pot pogubivne nesloge. — Prišla je potem na vrsto zdravica g. dr. Costatu kot županu ljubljanskemu in načelniku „Južnega Sokola.“ — Sledil je za tem neki govor „o obleki južnega sokola“; ker pa g. govornik ni vsega prav zadel, ga je „Sokola“ načelnik nekoliko podučil. — Z navdušenim veseljem bila je tudi sprejeta zdravica preuzvišenemu škofu Štrosmajer-ju. Imelo pa je tudi zagrebško pevsko društvo „Kolo“ svojega zastopnika pri tej svečanosti, kteremu tudi je zdravica veljala. Izmed družih čitavnic je bila zastopana loška.

Ob 3. je bilo kosilo končano, ob 4. se je podalo vse društvo na pokopališče obiskat grob neumrlega našega pesnika Preširna. Velika množica tudi družih ljudi se je zbrala tam. Grobni spominek je bil okinčan z vencem. Nekakošen svet občutek se je polastil src vseh pričujočih na tem kraju, ki je odločen miru ranjkih in solzam živečih. Stopila sta zastavnika s zastavama vsak na eno stran znamenja, Sokolovci so se postavili v red in pozdravili grob. Na to je z ginljivo besedo govoril gosp. dr. Costa o zaslugah slavnega pesnika, ki leži pod tem znamenjem. Ko izgovori, stopita k grobu dva Sokolovca: eden mu vtakne šopek cvetic v grob, eden pa položi tje lipov venec. Nato s živim občutkom govori g. Pour sledečo Bilčevo spomenico:

„Ena se tebi je želja spolnila — da v zemlji očetov,
Kakor si želel vselej, našel na veke si mir.“
Sreča ti b'la je sovražna vedno do zadnjega diha;
Nikdar stlala ti ni rožic dišečih na pot.
Prišla prijazna je smrt, vzela te v svoje naročje;
Žalosti minul je čas, dala ti ona je mir.
Krasne cvetice cvetô na tvoji zgodnji gomili
Kažejo rose solzé, kak objokujejo te.
Venčati hočejo gosli, ki tihe pri tebi ležijo;
Padel iz rok je lok, struna več pela ne bo.
Slavček na grobu ti sladko prepeva pesmice mile:
„Tukaj v grobu mirno pesnik slavljeni spi.“
B'la je taka osoda vedno slavnih možakov,
Da jim slovelo imé, ko jih zagrnil je grob:
Tudi tebe bi venčal z lavorom narod slovenski,
Pa zaklenjene so grobne vrata trdó.
Torej druž'ga ne more, ko solze britkosti točiti,
Kažejo one dovelj, da jim v srcih živiš.
Dokler b'je srcé rodu slovenskemu v prsih
Nikdar zginil ne bo ž njega tvoj vrli spomin!

Potem zapoje zbor Jenko-tovo lepo pesem „Molitev.“ Sokolovci pozdravljajo še enkrat grob, in množica vsa ginjena zapusti tiho pokopališče.

Podajo se potem z godbo Sokolovci v obilnem spremstvu skozi mesto pod Gaštej na vojaško telovadnico. Tu so pokazali resnično veliko izurjenost v najtežjih delih telovadstva; pričujoči so z občno in glasno pohvalo sprejeli te vaje. To ti je bilo ljudstva vseh stanov, da je bilo vse črno, ki je od blizo in daleč in

celó gori z roba šmartniškega gledalo gimnastično umetnost predragih gostov naših ljubljanskih.

Odšli so potem izpod Gaštea pred čitavnico, kjer so spravili zastavi. Zapeli so tukaj še „Naprej zastava slave“ in se potem razšli.

Po 8. uri se je društvo jelo zbirati v primerno ozaljšani čitavnični dvorani, kjer se je „beseda“ pričela ob 1/2 9 uri. Predno pričnemo popisovati „besedo“, omeniti moramo neke nove naprave, ki smo jo videli danes prvič v kranjski čitavnici. Namen vsake čitavnice je napredek vsakoršnji; posebno pa ta namen vé izpolnovati kranjska čitavnica. Prepričal se je namreč nevtrudljivi njeni odbor, da treba čitavnici ne le petja, deklamacij, plesa itd., ampak da je tudi gledišče živa potreba društvom, ki imajo namen narodne omike. Napravila si je za to kranjska čitavnica prav ličen oder za glediščine igre, ki se imajo pa zdaj vrstiti z družimi veseliciami. Kaj pripravno je narejen z lahko premakljivimi prepahami (kolisami), ki izbo, ko bi trenil, spremené itd. Malarija je okusna in ne krha nikakor enoličnosti z prelepo dvoranino malarijo; zato gré tu očitna hvala malarju gosp. Egartnerju, ki res zasluži podpore v svoji umetnosti, kajti mož je, ki ume svoje delo.

V „Novicah“ že naznanjeni program „besede“ se je takole vršil: „Slavska domovina“ in „Na ples“ pel je, pod vodstvom g. pevovodja Fabjana ljubljanski zbor, kakor vselej v občo pohvalo. „Mornarjevo zaupanje“, „Puško na klin“, in „Večerni zbor“ iz „Nachtlager von Granada“, pel je zbor kranjski. Pokazali so gospodje pevci, da k napredku je le marljivosti treba; kajti naredili so v petji velik korak naprej; zato pa tudi hvala njihovemu vrlemu vodju g. Cebin-u. „Brodar“ dvospev, peli ste gospodičini Konc-eva in Pec-eva tako milo, da ste morali ponoviti petje. „Ljubav do naroda“ pel je skladatelj gosp. Valenta sam. Mnogokrat se nam je že gosp. V. s simpatičnim svojim glasom priljubil; tudi denes je tako izvrstno pel, da je vsled občne pohvale moral ponoviti petje. — Komična godba Sokolovcev je radovala društvo nad vse, ker vpletla je med miloresno petje venec prijetne šale. Pa ne samo godba bila je komična, komična bila je tudi obleka, fizionomija in vedenje godcev, ki tudi najbolj čmernega mizantropa morejo prisiliti v smeh. — Benedix-evo „Pravdo“, poslovenjeno po gosp. J. Gl... je igralo 6 gospodov udov čitavnice kranjske. Prva poskušnja ta pričala je očitno, da ima kranjska čitavnica za glediščine igre med moškimi družniki zdatne moči; ne dvomimo torej, da se bodo našle tudi med gospodičinami vrle igravke. Igravci igrali so v občo pohvalo. „Matič“ in „Vrbovec“ sta izvrstno zadéla značaje svojeglavnih, trmastih sosedov; „dohtar Zavijač“ pa je bil v resnici zvijač od nog do glave; tudi jetničar „Strah“ je vrlo izvršil svojo nalogo. Ostale role so manjše pomembe. Glediščine igre so tedaj pričete; zimski čas bode gotovo prinesel več tacih veselic kranjski čitavnici. — Po „besedi“ se je pričel ples, ki je trajal do pozne noči; plesavk in plesavcev je bilo toliko, da je prostora manjkalo. Prav lepo se je odlikovala obleka sokolcev, ki so se prvič ta dan pokazali na parketu. Prebili smo tako prav zanimivo veselico, ki je bila od konca do kraja izvrstna, lepo urejena, lepo dovršena. Ponosno jo lahko zapiše čitavnica kranjska v kroniko svojih najlepših veselíc.

Ob dveh čez polnoči so odšli Sokolovci in se vrnili v Ljubljano; nam je pa ostal na-nje prevesel spomin in zato jim še enkrat s presrečnim pozdravljanjem ključemo: Na zdrave!

Iz Kranja. * Ker se na kranjski gimnazii krščanski nauk nemški podučuje, mi pa za gotovo vemo, da

se na ljubljanski gimnazii po znanem privoljenji sl. ministerstva v 1. in 2. latinskem razredu uči slovenski po bukvah, ki nam jih je spisal marljiví naš g. Lésar, vprašamo očitno: kaj neki je krivo, da na eni gimnazii je tako, na drugi pa drugače? Radi bi izvedili opovire, ki nas toliko bolj žalijo, ker čujemo, da tudi za 3. in 4. gimnazijalni razred je že prevzel izdelek kršanskega nauka v slovenskem jeziku prečastiti gospod kanonik dr. Pogačar in se za trdno nadjamo, da bode delo vsaj za 3. razred že prihodnje leto gotovo. Čmu neki se trudijo izvrstni možaki s spisovanjem slovenskih šolskih bukev, ako se dodelane ne rabijo?

Iz Postojne 29. junija. — Včeraj je bila volitev deželnega poslanca; volila sta trga Postojna in Vrhnika in pa mesto Lož. Vsi ti kraji skupaj imajo 299 volivcev. Ali je deževno vreme bilo krivo ali kaj, prišlo jih je k volitvi le 162, namreč 58 Vrhničanov in 12 Ložanov, ostali so bili Postojnčanje. Vsi Vrhničanje so volili g. Kotnika, Postojnčanje z Ložani vred pa gosp. deželnega poglavarja barona Schloissnigga z 104 glasovi. Stranka, ki je bila za gosp. Petra Kozlerja, se je, ko je vidila, da ne zmaga, zdržala volitve. — Pri volitvah je večidel povsod tako, da volivci imajo pred vsem drugim svoje lastne, domače interese pred očmi; tako je tudi v Postojni, kjer si že veliko let prizadevajo, da bi jama (grotte) v svojo last dobili. Že od ranjcega Ambroža, svojega poslanca, so pričakovali Postojnčanje, da jim bode pomogel k tej lastnini, pa ni mogel, in zdaj zapajo v deželnega poglavarja, da jim bode na pomoč z večim svojim upljiom. Drugi pot bodem povedal zgodovino jame postojnske od Löwengreifovih časov do danes, in še marsikaj družega iz našega kraja.

Iz Ljubljane. Sejm, ki se je v ponedeljek začel, je prav slab. Češnjevce že tako ni bil nikoli dosti prida, letos pa že celó ni prišlo ljudi iz dežele, kjer doma prežijo na vsako uro, da bi mogli v lepem senó spraviti itd. Letos je pač velika težava za gospodarje, ker jim neprenehoma vreme nagaja; še Bog, da imajo kozolce, da sušijo mrvo v njih! — Za polje na ljubljanskem mahu (morast) pa bi bila celó nadloga, ako bi si ne bila pretekli teden Ljubljana poti naredila po Gruberjevem kanalu. Potrjuje se zdaj, kar so brž izprva svetovali izvedeni možje, da bi bilo dobro bilo, ako bi se bila pri otoku Ljubljanice v Gruberjev kanal napravila zatvornica, ki bi se odpirala pa zapirala po potrebi. Sploh bi bilo želeti, da, mislé na to, zakaj da je Gruber naredil po kanalu odtok Ljubljanici, bi se bilo vse to delo pospešilo na vso moč.

— C. k. ministerstvo kupčijstva je pisalo kmetijski družbi, da sicer še zmiraj misli, da pridejo južni Tirolci po semena svilnih črvičev na Kranjsko, da pa vendar to tako gotovo ni, da bi se naši svilorejci mógli za trdno zanašati na-nje. Kmetijska družba jim je to brž pismeno vediti dala.

— Prejeli smo milo nam novico, da je nevtrudljivi gosp. prof. Ivan Macun spisal hrvaško slovnico, ki je ravnokar na svetlo prišla na Dunaji. Drugi pot več o njej.

— Srečkanje malanih ali natisnjenih podob, ki jih je ljubljanska družba iz poslednje razstave kupila, je bilo srečno sledečim številkam: štev. 47 je dobila lepo podobo Matere Božje, št. 36 sv. Elizabete, št. 37 okolico snežnikov, št. 2, 15, 84 in 93 pa različne druge podobe.

— (Riharjevi napevi.) Zopet so nove lepe pesmi gosp. Riharja na svetlo prišle, in sicer: Tantum ergo, Nr. 9, 10, 11, 12, 13, med kterimi ste Nr. 9 v C-mol in Nr. 11 v A-dur posebno izvrstne; potem 2 pôli pesem sv. Obhajila. Na prodaj so pri sestri ranjcega gospoda in pri Leopoldu Kremžarju na starem trgu.

— (Poberki iz različnih časnikov in brošur.) Ljubljanski Original-Correspondent, kateri objema Slovence z bolj gorečo ljubeznijo, kakor je objemal nekdanj Götthetov Werther svojo Dragotino, zopet piše „Triesterici“ v njeni 147. list, kako se narodni stranki („den Nationalen“) dobro godi. Prvič pravi, da volitev ces. namestnika barona Schloissnigga za deželnega poslanca v Postojni je narodna stranka odločila, — drugo pa je to, kako prijazno in postrežljivo se z gosp. M. Vilharjem ravna v zaporu, „kar, se vé, da je na dobro narodni stvari“ ali da rečemo z lastnimi besedami dopisnikovimi: „was natürlich der nationalen Sache zu gute kommt.“ — Kar se tiče prve noticije, odkritosrčno to rečemo, da narodnjaki ali „die Nationalen“ so o volitvah deželnih ali državnih poslancev kot pravi ustavoljubi v principu zoper vsacega političnega uradnika, ker vejo, da so okoliščine v zborih včasih take, da mu ni mogoče zadostovati deželi in vladi; al kar se tiče Njih eksc. deželnega glavarja barona Schloissnigga, ga po mnogih skušnjah v deželnem zboru narodna stranka čista za pravičnega in ustavnega moža, ki ji je ravno o narodnih zadevah ljubši kakor 15 ali še več drugih deželnih poslancev. — Kar pa se tiče noticije zavoljo gosp. M. Vilharja, res ne vemo, ali ima ta noticija kaj drugega biti kakor skrita denunciacija, češ, da se mu v ječi predobro godi, ali pa da je vabilo, naj bi še več narodnjakov se teh „dobrot“ deležnih storilo. Ako je pomen onih besedi to, se gotovo vsak narodnjak zahvaljuje za dopisnikovo ljubav; ako pa imajo one besede kaka denunciacija biti, rečemo dopisniku naravnost, da so nam postavozvedenci rekli, da se z gosp. Vilharjem postavno ravna, čeravno, kolikor je mogoče, prizanesljivo v mejah, po postavi odločenih. Ali je dopisnik mar mu nevošljiv za to, ker je obsojenec bil vrednik slovenskega časnika? Korespondencije take baže so res „unicum“ na svetu! — Prav tak časnikarsk „unicum“ je tudi tista noticija v poslednjih „Plaudereien“ „Lai-bacherčnien“, ktera računari po nekem mestjanu popito vino. S komur koli smo govorili, vsak je nevoljen bral neslano čenčo. Ako pisatelju „Plaud.“ ni mar za prislovico, ki od nekdanj pri omikanih ljudéh velja: „de mortuis nil nisi bene“, naj bi bil saj toliko počakal ž njo, da bi se bilo truplo rajncega popolnoma ohladilo! Saj nam tudi do danes še ni povedal, koliko le en dan je ta in uni vina in piva spil, ki je v Tržiču ali kje drugod obležal pod mizo. — „Laib.“ pripoveduje, da se turnverein „Gut Heil“ zlo množi. Al ker veljave gimnastičnih družb ne dela število in obleka, ampak le izurjenost v telovadstvu, je želeti, da bi tudi to društvo kadaj očitno pokazalo, kaj da zná, in da ni res, kar so Tržačanje pripovedovali pretekli mesec.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Po cesarskem dovoljenji od 24. aprila t. l. bode prihodnje leto na Dunaji veliki zbor živinozdravnikov domačih in ptujih dežel, kakor je leta 1863 bil v Hamburgu. — Počil je glas, da na Dunaji se snideta ruski car in pruski kralj s cesarjem avstrijskim. — Sliši se, da državni zbor dunajski se začne že septembra meseca. — Govori se, da deželni poglavar tržaški baron Kellersperg bode minister kupčijstva. — Dr. L. Schweitzer in Fr. Tuvora, vrednika dunajskega časnika, sta osnovala drugo potovanje v Carigrad; družba odrine 20. avgusta t. l. Kogar mika turško deželo dober kup videti, naj se brž oglasi pri gori omenjenih gospodih. — Finančna straža se bode prestrojila po izgledu pruske, ktera je celó po

vojaško osnovana. — Gosp. Delpiny-ov novi politični nemški časnik za brambo slovanskih pravic začne oktobra meseca izhajati pod imenom „Die Zukunft.“ — Vsi vredniki, ki so delavci dunajske „Pesse“ so slovó dali temu časniku in bojo začeli nov časnik. — Iz Reke gré deputacija na Dunaj Nj. Velič. cesarja prosit, da se skoro dovoli železnica iz Zemuna na Reko in od St. Petra na Kranjskem v Reko. — Zagrebško-karlovska železnica se ne bo še odpela 1. oktobra, ampak še le 1. novembra. — Iz Reke se piše „Glasnoši“, da se tamo i letos kaže bolezen grozdja. — „Narod. Nov.“ pišejo, da Nj. Veličanstvo cesar ni potrtil volitve barona Rauch-a in prevzvišenega g. škofa Strossmajer-a za predsednika hrvaško-slavonske gospodarske družbe. — Na Českem sta umrla konec preteklega meseca dva česka časnika: „Boleslavan“ in pa vradne „Pražke Noviny“ — poslednje zavoljo pomanjkanja naročnikov; začela se je pa „Svoboda.“ — Časniki pripovedujejo, da Ogri niso zadovoljni s sedanjim prenašanjem ondašnjih sodnij, ker se delajo brez zaslišanja deželnega zbora. — Erdeljski deželni zbor je priden, pa dovršil še ni nič; poslanci — Rumunci in Nemci — se pridno kavsajo med sabo. — Srbi v Vojvodini so mislili, da njih skupščina ne bode samo volilna, temuč tudi obravnavna; ker pa ni, jih je to zlo osupnilo. „Srb. Dnevnik“ je zopet izhajati začel. — V Šlesviku se je po razdrti konferencii vojska zopet začela 26. dne u. m. Prusi so Dancem po kratkem pa hudem boji vzeli otok Alsen, in tako je zdaj celi Šlesvik v rokah prusko-avstrijske armade. Vse se čudi, da so Danci iznova začeli vojsko, ako jim nihče ne pomaga; al dozda ni podobe, da bi jim kdo pomagal. Angleži so obetali, pa so jih le za nos vodili. Kaj bode dalje iz teh homatij, nobena živa duša ne vé. Avstrijski kontre-admiral Wüllersdorf zapoveduje zedinjeni vojski na morji. — Znani vremenski prerok prof. dr. Škofka slabo vreme prerokuje za ta mesec; večkrat se bode ponujal dež; tudi hude ure ali viharja ne bode manjkalo.

Listnica vredništva. Gosp. J. T. v C: Prejeli „Spomine.“ Hvala! Drugi pot začnemo ž njimi. — Gosp. dr. J. V. v Sl. B: Pripovedke prejeli. Dobro došle! Gosp. dr. Z. bode sam odgovoril. — Gosp. prof. Hl. v Zd: Natisnemo brž ko bode mogoče. — Gosp. T. M. v Br: Tudi tako. — Gosp. Fr. Č. Pešč. v Lj: Prejeli, pa ni bilo še mogoče. — Gosp. L. T. v Zag: Iz srca radi, pa danes nikakor ni bilo mogoče. — Gosp. dr. J. Podl. v B. G: „Južni Sokol“ napravlja terminologijo za slovensko komando pri svojih vajah; rad bi zvedil navadne besede pri poveljstvu vojaškem v srbskem jeziku z dodanim nemškim.

Dnarni zapisnik Matičini.

Prenesek iz 22. lista „Novic“	4549 gold. 96 kr.
Gospod dr. Gustav Ipavec pri Št. Jurji na Štaj. gotovine	50 „ — „
„ Mih. Dobovšek v obligaciji	100 „ — „
„ dr. J. Vošnjak v Slov. Bistrici	50 „ — „
Sl. čitavnica Bistriška gotovine	50 „ — „

4699 gold. 96 kr.

V Ljubljani 4. julija 1863.

Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji 5. julija.

5 % metaliki 72 fl. 10 kr.	Ažijo srebra 13 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 80 fl. 40 kr.	Cekini 5 fl. 52 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 2. julija 1864: **52. 50. 3. 26. 21.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 16. julija 1864.